

The Bulletin

Bülletään

Nr. 1/2006

SISUKORD

**Harju alamvesikonna
veemajanduskava koostamine on
jõudnud otsustavasse järku 2**

**Punktreostusallikad ning
põllumajandustegevus on
olulisemad Harju alamvesikonna
vete kvaliteeti mõjutavad
tegurid..... 3**

**Pärast veemajanduskava
kinnitamist 4**

**Sellest, mis minust üle jääb,
saavad osa teised..... 4**

**Lõhepopulatsioonide taastamisest
ja noorkalade märgistamisest
Eestis..... 6**

**Ainult üks küsimus:
Kuidas parandada kodukoha
veekogu seisundit? 8**

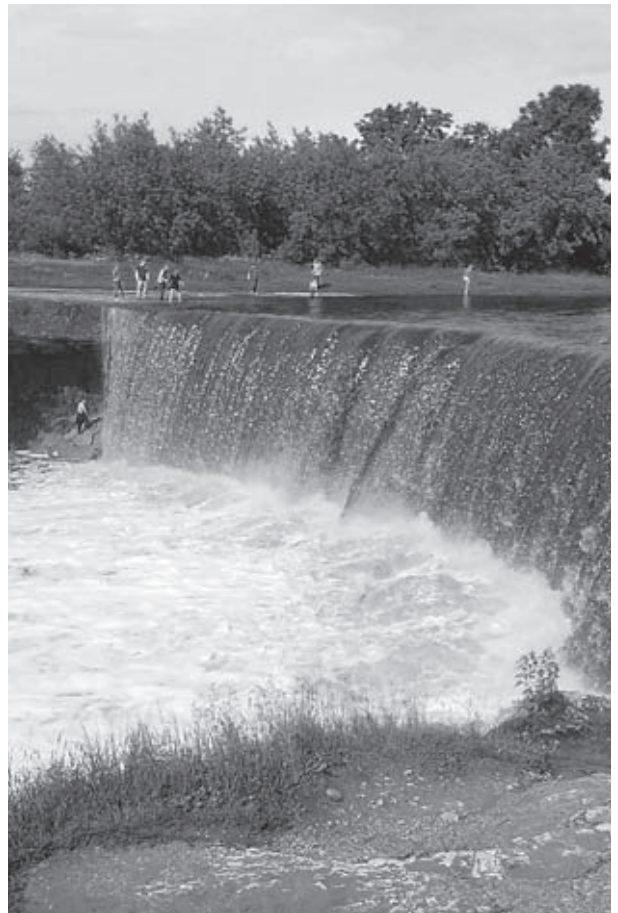

Harju alamvesikonna veemajanduskava koostamine on jõudnud otsustavasse järku

Pea aasta kestnud Harju alamvesikonna veemajanduskava koostamine on jõudnud olulisse etappi: esialgne kava on valminud ning antud tutvumiseks ja arutamiseks kõikidele huvitatutele.

Tänaseks on tehtud ülevaade alamvesikonna veekogude seisundist, ohustatud veekogudest, neid mõjutavatest riskidest ja surveteguritest, valminud esmane meetmekava, antud majanduslik hinnang pakutud meetmetele ja tehtud ettepanekud seireprogrammi koostamiseks.

Kuna veemajanduskavad sisaldavad veemajanduse arendamiseks ja seega kohaliku elu edendamiseks olulisi tegevusi ning plaane, siis on kohalikud omavalitsused veemajanduskavade koostajate väga olulised partnerid. Veelgi enam - suur osa kava koostamiseks vajalikust teabest on tulnud omavalitsuste juhtidelt ja keskkonna-ametnikelt. Kuna alamvesikonna planeerimise üheks eesmärgiks on tagada üksikisikute huvide parem kaitse ning piirkondlike erinevuste detailsem arvestamine, siis on ka iga üksiku elaniku arvamus igati oodatud. Arutelu tulemusel teeb keskkonnateenistus veemajanduskavas vajalikud parandused ja täiendused. Lõpuks kooskõlastatakse veemajanduskava ministriumidega, kelle valitse-

misala veemajanduskava puudutab ning alamvesikonna territooriumil asuvate maavalitsuste ja kohalike omavalitsustega.

Harju alamvesikonna veemajanduskava on plaanis esitada keskkonnaministrile kinnitamiseks 2006. aasta lõpul.

REC ESTONIA

Rävala pst 8 – C 506

Tallinn 10143

Tel/faks 646 1423

660 5018

E-mail: info@recestonia.ee

<http://www.recestonia.ee>

<http://www.rec.org>

Selle bülletàáni ilmumist toetas Hollandi Kuningriigi Tallinna Suursaatkond.

KESK- JA IDA-EUROOPA REGIONAALNE KESKKONNAKESKUS

Kesk- ja Ida-Euroopa Regionaalne Keskkonnakeskus (The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe – REC) on sõltumatu, kasumitaotluseta organisatsioon, mis loodi 1990. aastal Ameerika Ühendriikide, Euroopa Ühenduse Komisjoni ja Ungari Vabariigi initsiatiivil.

RECI tegevus põhineb Hartal, millele on tänaseks allkirjutanud 26 riigi ja Euroopa Ühenduse Komisjoni esindajad) ja rahvusvahelisel lepingul Ungari valitsusega. RECI juhatab valitav Direktorite Nõukogu, mida nõustab Peaassamblee.

RECI ülesandeks on pakkuda informatsiooni, nõustamist, koostööd ja finantsabi, aidates kaasa keskkonnaprobleemide lahendamisele Kesk- ja Ida-Euroopas, vabale infovahetusele ja avalikkuse kaasamisele keskkonna-alaste otsuste langetamisel, arendades seejuures koostööd valitsusväliste organisatsioonide, valitsuste, ettevõtete ja teiste huvigruppide vahel.

RECI esindused asuvad Albaanias, Bosnia Herzeoviinas, Bulgaarias, Eestis, Horvaatias, Serbia-Montenegros, Leedus, Lätis, Makedoonias, Poolas, Rumeenias, Slovakkias, Sloveenias, Tšehhis, Türgis ja Ungaris.

Punktrestusallikad ning põllumajandustegevus on olulisemad Harju alamvesikonna vete kvaliteeti mõjutavad tegurid

Sigrid Soomlais, Harju Keskkonnateenistus,
Harju alamvesikonna veemajanduskava koordinaator

Harju alamvesikonna veemajanduskava annab ülevaate inimtegevuse mõjust viie maakonna (Harju-, Lääne-, Lääne-Viru-, Rapla ning Järvamaa) pinnavee seisundile ning kava koostamise käigus on välja selgitatud peamised vee kvaliteeti halvendavaid põhjused.

Lähteandmed selleks pärinevad peamiselt riiklikust seirevõrgust, lisaväärtusena on kasutatud ka ettevõtete seiretulemusi ning Harju alamvesikonna piirkonnas varem läbi viidud asjakohaseid uuringuid. Seireandmete puudumisel on Harju alamvesikonna veemajanduskava koostamisel kasutatud modelleerimist ja eksperthinnanguid, et täpsustada veekogude seisundit ning seda mõjutavaid tegureid. Põhilisemate veekogude kvaliteedi mõjutajatena arvestati põllumajandustegevust, tööstust, asulaid, kuid ka looduslikke koormusallikaid, nagu näiteks metsaalad. Vee kvaliteedi analüüsimisel asetati põhirõhk toitainete sisaldusele vees – püüti välja selgitada, millised tegurid suurendavad toitainete kontsentratsiooni ning seeläbi mõjutavad vee kvaliteeti kõige olulisemal määral. Seiretulemustel põhinevat informatsiooni toitainete sisalduse kohta Harju alamvesikonna piirkonna veekogude vees võrreldi vee erikasutuslubades kehtestatud piirnormidega – seeläbi selgitati välja, milliste veekogude vee kvaliteet vastab/ei vasta loaga kehtestatud normatiividele.

Modelleerimistulemuste kombineerimise teel olemasolevate seireandmete analüüsiga selgus, et põllumajandustegevus ja loomakasvatus on peamised Harju alamvesikonna pinnaveekogude kvaliteeti mõjutavad koormusallikad.

Veidi väiksema osakaaluga mõjutavad pinnaveekogusid kahtlemata ka punktrestusallikad, mille all on Harju alamvesikonna veemajanduskavas käsitletud peamiselt reoveepuhasteid. Viimased avaldavad olulist mõju 8 pinnaveekogule, põhjustades pinnaveekogu vee halba seisundit. Rannikuvee kvaliteeti mõjutab Soome lahte suubuvate jõgede kaudu vette kanduv reostus, Tallinna Vee poolt hallatavast reoveepuhastist tulenevad heitveed ja põhjasetetesse akumulunud fosforkoormus. Põhjaveet mõjutavateks teguriteks on

mitmesugused punktrestusallikad nagu hooldamata prügilad, mahajäetud militaarobjektid ja farmid. Lisaks on rannalähedastes piirkondades sügaval lasuvates põhjaveekihtides probleeme kloriidide kõrge loodusliku sisaldusega. Paljude puurkaevude vees on radionukliidide esinemisest tingitud efektiivdoos suurem kui joogiveele lubatud.

Eesmärgid

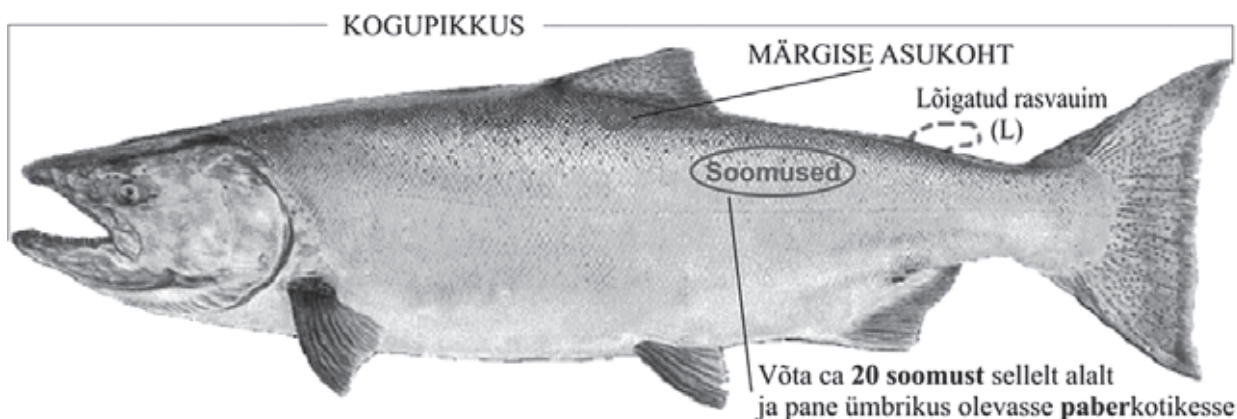
Veepoliitika raamdirektiivi eesmärgiks on saavutada kõikide veekogude hea ehk võimalikult looduslähedane ökoloogiline seisund aastaks 2015. Selgitamaks, mis on “hea seisund”, tuleb riigi tasandil kehtestada keskkonnaeesmärgid. Täna aga ei ole Eestis kehtivaid keskkonnaeesmärke veekogude vee kvaliteedile, mis vastaksid Veepoliitika raamdirektiivi nõuetele. Harju alamvesikonna veemajanduskava koostamisel võeti aluseks Eesti Vabariigis kehtivad õigusaktid ning koostöös Keskkonnaministeeriumiga kohaldati keskkonnaeesmärke kavandatavate muudatustega õigusaktides.

Tänaste hinnangute põhjal ohustab umbes pooli Harju alamvesikonna pinnaveekogusid eesmärkide mittesaavutamise.

Selleks, et aastaks 2015 saavutada keskkonnaeesmärgid (vete hea seisund), on veemajanduskava olulise osana koostatud meetmekava. Viimane sisaldab loetelu abinõudest, mis tuleb ellu viia eelkõige selleks, et parandada ohus olevate veekogude seisundit, ehk teisisõnu, parandada eelkõige nende veekogude hetkeseisundit, mille puhul eksisteerib risk, et aastaks 2015 ei ole võimalik praeguste tegevusviiside juures vee kvaliteeti heasse seisundisse viia. Meetmeprogrammis nähakse ette mitmesuguseid tegevusi reoveepuhastite ehitamisest/renoveerimisest kuni hea põllumajandustava rakendamiseni, samuti antakse soovitusi edasiste uuringute teostamiseks.

Lisainformatsiooni Harju alamvesikonna veemajanduskava koostamise kohta leiab Harju alamvesikonna kodulehelt www.envir.ee/harju või Harjumaa keskkonnateenistusest.

Kontakt: Harjumaa Keskkonnateenistus
Viljandi mnt 16, 11216 Tallinn
Telefon 672 2972 Faks 672 2972
e-post: Sigrid.Soomlais@harju.envir.ee
<http://www.harju.envir.ee>

Lõhepopulatsioonide taastamisest ja noorkalade märgistamisest Eestis

Ene Saadre, Põlula Kalakasvatustuskeskus

Vaevalt leidub tänapäeval kalastajat, kes ei nuriseks kalavarude vähesuse üle. Eks põhjusedki ole kõigile teada - ikka inimtegevus oma mitmekesiste mõjudega. Kõige esimesteks ohvriteks olid siirdekalad - lõhe ja meriforell, kelle varud hakkasid vähenema juba 20. sajandi esimesel poolel. Need kalaliigid vajavad kudemiseks ja noorkalade kasvamiseks kiirevoolulisi hapnikurikkaid puhta veega vooluveekogusid. Olematu keskkonnakaitse tingimustes oli aga tööstuse hoogsa arengu tagajärjeks vooluvete reostamine, kalade rändeteede tõkestamine paisudega ning kude- ja kasvualade hävitamine. Seoses uute püügiviiside kasutuselevõtuga möödunud sajandi keskel ja teisel poolel tugevnes püügisurve ka merre toitumISRändele siirdunud kaladele. Eesti rannikumere lõhe- ja meriforellisaagid ulatusid sajandi algul kuni 140 tonnini aastas, sajandi lõpuks vähenesid need vaid mõne tonnini.

70-ndatel aastatel hakati lõhe avamerepüüki rahvusvaheliselt reguleerima ning iga riigi püügikvoodi suurus hakkas muuhulgas sõltuma tema panusest lõhevarude taastamisse.

Sajandi lõpupoole märgati negatiivseid keskkonnamõjusid lõhele ka tema mereveelistel eluetappidel. Loodusest pärit sugukalade järglastel ilmses M74 sündroomiks nimetatud paljunemishäire. Selle põhjuseks arvatakse olevat merekeskkonna reostumisega seonduvad muutused kalade toitumistingimustes. Looduslikust sigimisest pärineva lõhe osakaal kogu Läänemeres langes 10%-ni, millest tuleneva geneetilise mitmekesisuse vähenemise pärast hakati muret tund-

ma. Rahvusvaheline Läänemere Kalanduskomisjon võttis 1997. aastal loodusliku lõhe osatähtsuse suurendamiseks vastu nn. lõheplaani. Selle järgi tuleb erilist kaitsta ja tugevdada veel olemasolevaid looduslikke populatsioone, kaitsta ja taastada nende elupaiku. Peale selle tuleb noorkalade asustamise teel taastada hävinud lõhepopulatsioonid jõgedes, kus nüüdseks paranenud elutingimused võimaldavad looduslikul sigimisel uuesti käivituda. Kaugem eesmärk on saavutada olukord, kus asustatud lõhed tuleksid tagasi jõgedesse kudema sellisel hulgal, et nad suudaksid juba iseseisvalt paljunedes kujuneda elujõulisteks looduslikeks populatsioonideks. Ka Euroopa Liidu loodusdirektiivi kohaselt on tarvis lõhet ja tema elupaiku mageveelistel eluetappidel erilist kaitsta.

Alates 1997. aastast tegeleb Põhja-Eesti jõgede lõhe ja meriforelli varude taastamisega Keskkonnaministri haldatav asutus – Põlula Kalakasvatustuskeskus.

Varude taastamine

Lõhe ja meriforell kuuluvad meil ohustatud kalaliikide hulka, kusjuures ohustatud on need kalaliigid just oma mageveelistel eluetappidel, s.o. kudemis- ja noorkalade kasvamise ajal jõgedes. 20. sajandi alguses kudes lõhe 11 Eesti jões, kuid nüüdseks on tema algupärased asurkonnad säilinud vaid Kunda ja Keila, osaliselt ka Vasalemma ja Pärnu jões. Need jõed on nimetatud monitooringujõgedeks, kus eelpoolmainitud lõheplaani järgi peaks kaitsemeetmete rakendamise ja elupaikade korrastamise abil jõudma 2010. aastaks eesmärgini – populatsiooni loodusliku taastootmiseni vähemalt 50% ulatuses kudejõe potentsiaalselt võimalusest. See

Saadest märgisega kala, tehke nii:

- eemaldage kalalt märgis ja pange ümbrikku;
- kraapige kala küljelt saba- ja seljauime vaheliselt alalt noaga ca 20 soomust ja pange need paberitükikesse vahele või paberkotikesse;
- mõõtke kala kogupikkus (ninamikust saba- uime lõpuni) ja kaaluge kala;
- märkige üles makstud vastusega ümbriku tagaküljele või selle puudumisel eraldi paberile järgmised andmed:
- nimi, aadress, telefon ja pangakonto number;
- püügi kuupäev ja koht;
- kalaliik, kaal, kogupikkus
- püügivahend
- postitage kalamärgis, soomused ja ülaltoodud andmed makstud vastusega või selle puudumisel harilikus ümbrikus aadressil:

**Põlula Kalakasvatusteskus
46701 LÄÄNE-VIRUMAA**

tähendab, et nende jõgede algupärastel populatsioonidel peaks eriliselt soodustama looduslikku taastumist ja sellisest sigimisest pärinevate noorkalade arv peaks 2010. aastaks olema vähemalt pool sellest arvust, mida olemasolevad elupaigad võimaldavad. Nendesse jõgedesse kalakasvanduses kasvatatud noorkalu ei asustata. Monitooringujõgede lõhepopulatsioonide igakülgne kaitse peaks olema erilise tähelepanu all.

Endistesse lõhejõgedesse, kus algupärane asurkond oli hävinud või hääbumas, tuleb lõheplaani järgi asustada kasvatatud noorkalu kuni loodusliku paljunemise taastumiseni ja elujõuliste populatsioonide moodustumiseni. Alates 1997. aastast kuni 2005. aastani on Põlula Kalakasvatusteskusest asustatud Põhja-Eesti jõgede hääbunud lõhepopulatsioonide taastamiseks üle 400 000 kaheaastase ja ca üks miljon üheaastast noorkala. Et oleks võimalik eristada kasvatatud kalu looduses sündinuid, lõikame asustuskaladel ära rasvauime. Mereinstituut uuris rasvauimeta lõhe osatähtsust 2005. aasta püügis. Soome lahe kalurite püügis moodustas Põlulas kasvatatud lõhe 70-80% kogusaagist. See arv näitab, et asustamiste efektiivsus on hea, kuid samas oleme kaugema eesmärgi - loodusliku lõhe osatähtsuse suurendamisest – veel kaugel.

Noorkalade märgistamine

Et saada vajalikku infot lõheliste rännete, kasvu- kiiruse, suguküpsuse saabumise, ellujäämise ning asustamiste tulemuslikkuse kohta Eesti rannikul ja kogu Läänemeres, on alates 1997. aastast igast asustatud ühe- ja kaheaastaste lõhede partiist osa kalu märgistatud seljauime alla peene traadiga kinnitatud kalamärgistega. Vähem on märgistatud meriforelle. Eestis praegu kasutatav lõheliste märgis on helehall plastiklipik, mille ühel küljel on täht E ja number, teisel küljel riigi tähis EST ja luubiga loetav eestikeelne tagastamisjuhise ja -aadress. Märgis kalal on nagu pass või ID-kaart inimese taskus – tähe- ja numbrikombinatsiooni järgi on märgisega kala täpselt identifitseeritav, sest teada on asustamisaegsed andmed selle kala kohta: liik, vanus, suurus, asustamise koht ja aeg. Eesti rannikumerest ja jõgedest püütud märgistatud kalade, nii kodu- kui välismaiste, taaspüügiandmeid kogub Põlula Kalakasvatusteskus.

Kalamärgiste tagastamine

Väga tähtis on, et teave märgistega kaladest jõuaks märgisel näidatud aadressadini. Kuni 2004. aasta keskpaigani tagastati märgiseid väga vähe, sest kalastajad ei olnud korralikult teavitatud ja ka piisavalt motiveeritud seda tegema. 2004. aasta 1. juunil alustatud kampaania kalamärgiste tagastamise propageerimiseks on tänaseks andnud häid tulemusi. Tagastatud märgiste arv on oluliselt kasvanud.

Kui 2003. aastal saime Eesti kaluritelt tagasi vaid 17 kalamärgist, siis 2004. aastal oli see arv juba 70 ja 2005. aastal 150. Väga palju laekub andmeid meie vetest püütud, kuid Soomes märgistatud ja asustatud kalade, eriti meriforellide kohta. On saanud teatavaks, et ka Soome päritolu siid ujuvad meie randa. Aeg-ajalt satub püünistesse Lätis või Venemaal märgistatud lõhesid, harva ka Poola või Rootsi omasid. Tänavu püüti Soome lahest Sillamäe kandis isegi üks Taanis asustatud lõhe. Välismaised märgised koos püügiandmetega edastame nende riikide kalauurijatele. Märgiste tagastamine näitab, et nii lõhe kui ka meriforell teevad Läänemeres pikemaid toitumiserändeid kui seni arvati

Taaspüügiteadete saatmise hõlbustamiseks võtsime kasutusele makstud vastusega ümbrikud, mille tagaküljele saab märkida soovitud andmed püütud kala kohta. Neid ümbrikke levitame keskkonnateenistuste ja kalurite ühingute kaudu. Märgise saamise järel saadame märgise tagastajale tänukirja tema poolt püütud kala asustamisandmetega, uue makstud vastusega ümbriku ja kingituseks *Rapala* landi. Iga tagastatud märgise eest saab tagastaja ka preemiat summas 80

krooni. Peale selle korraldame igal aastal märgiste tagastajate vahel loosimise, kus peauhinnaks on 10-15 tuhat krooni maksev paadimootor.

Avalikkuse tähelepanu ja abi

Teadlikud inimesed saavad kaasa aidata lõhevarude taastamisele päris mitmel moel.

Märgates **seadusega kitsendatud majandustegevust jõe ääres** – ehitamine ehituskeeluvööndisse, puude langetamine või mullatööd lähemal kui 10 m veepiirist, paisutamine, voolurežiimi muutmine, setete laskmine allavoolu jms, tasuks alati informeerida kohalikku omavalitsust või keskkonnateenistust ja küsida, kas need tööd on lubatud ja seadusega kooskõlas.

Röövpuügi juhtumitest peaksid pealtnägijad kiiresti teatama Keskkonnainspektsiooni telefoni lühinumbril **1313**.

Asustatud lõhed laskuvad jõest merre parvena. Vahel juhtub, et nad satuvad hulgakesi kaluri mõrda ja võivad mõrrapäras jääda hapnikupuudusesse ning hukkuda. **Kiirel vabastamisel kitsast püünisest** on võimalik, et kõik või osa nendest õnnestub päästa.

Väga tähtis on, et **kalastajad märgiksid andmed kõigi püütud lõhede ja meriforellide kohta püügipäevikusse või kalastuskaardile**. Saades rasvauimeta kala, märkige püügipäevikusse muudele andmetele lisaks täht L (lõigatud rasvauim). Teadlased saavad püügipäevikute andmeid analüüsides rasvauime puudumise või olemasolu põhjal hinnata asustatud ja looduslike kalade osakaalu. Paljud jäta osa püütud kaladest päevikusse märkimata, püüdes nii reguleerida oma tulumaksukohustust. Arvatakse, et kolmandik kuni pool saagist jääb nii viisi deklareerimata.

Alamõduline elus kala tuleks vabastada püünisest ja laste vette tagasi. Kui võimalik, kirjutada number üles ja saata andmed meile. **Ärge kartke tagastada püünisest hukkunud alamõdulise kala märgist! Saatke ära ka teiste riikide kalamärgised, samuti varem püütud, kuid saatmata ununenud märgised.** Nende eest makstakse samuti preemiat ning needki osalevad loosimistel. Kui kõiki soovitud andmeid enam ei mäleta, siis tuleks märkida üles need, mis meenuvad (kõige tähtsam on püügi aasta ja koht). Teavitage ka sõpru ja tuttavaid kalamärgiste tagastamise vajalikkusest ja levitage meie kontaktandmeid.

Täiendav info: tel. 3293272; 5162554;
e-post: polula@hot.ee; enesaadre@hot.ee;
internetiaadress: <http://www.hot.ee/polula/>

Ainult üks küsimus:

Kuidas parandada kodukoha veekogu seisundit?

Küsimusele vastavad õpilased, kes võtsid osa Eesti Noorsootöökeskuse poolt korraldatud jõevaatlustest.

Saue Gümnaasiumi õpilased

(Keila jõgi Keilas, Harjumaa):

- Keila jõgi selles piirkonnas on heas olukorras. Inimesed käivad seal ujumas, keegi ei kurda. Kuid alati võib asja parandada. Tuleks vähem olmevett jõkke lasta, isegi kui see läbi puhastusjaama läheb.
- Inimesed peaksid ise rohkem hoolt kandma ning ka vähem prahti jõkke viskama.
- Liiga palju torusid ühe jõe kohta.
- Jõe ümbrusega on vaja rohkem midagi ette võtta, kuna Sosnovski karuputki on seal hästi palju.

Lasnamäe Üldgümnaasiumi õpilased

(Pirita jõgi, Tallinna linn):

Olime sügavalt nõrduinud, et maastikukaitseala piirides pole mõeldud sellele, kuhu inimesed saaksid panna prahti. On selge, et Lasnamäe elanikud ikka rohkem ja rohkem külastavad just seda jõelõiku, kuna üle jõe Pirita paremal kaldal on kaunis heinamaa, kus saab päevitada. Samuti on näha, et oru veerul on tihedasti tehtud lõket ja grillitud, kuid mitte keegi pole vaevaks võtnud paigaldada siia prügikaste.

Jõevesi iseenesest oli puhtam kui siis, kui vaatlusi teostati eelmiste õpilaste poolt kolm aastat tagasi. Koht on väga kaunis ja me leiame, et looduskaitse ametnike väiksed reidid, eriti suveperioodil, mõjuvad ümbrusele ka hästi.

Oleks huvitav teada, kas Tallinna Linnavalitsus ka teab, et vahetult enne maastikukaitseala piiri asub lasnamäelaste endi poolt asutatud lemmikloomade surnuaed?

Kose Gümnaasiumi õpilased

(Pirita jõgi Kose alevikus, Kose vald):

- Jões on palju puid ja puuoksi, mis tuleb välja võtta.
- Silla juurest tuleb kopaga muda ära kaevata, sest keset jõge kasvavad juba taimed.
- Allikas tuleb liivast ja savist ära puhastada.

Pärast veemajanduskava kinnitamist

Milvi Aun, Järvamaa keskkonnateenistuse vee peaspetsialist, Pandivere põhjavee alamvesikonna veemajanduskava koordinaator

Pandivere põhjavee alamvesikonna veemajanduskava kinnitas keskkonnaminister 10. märtsil 2005 käskkirjaga nr. 253. Samal ajal moodustati ka tööühm, kes

- koordineerib veemajanduskava rakendamist ja kaasajastamist,
- annab hinnanguid ja soovitusi veemajanduskavas planeeritavale tegevusele ja selle tulemuslikkusele alamvesikonna veekeskonna seisundi parandamisel,
- annab soovitusi veemajanduskava ajakohastamiseks ning teiste tegevuskavade ja programmidega ühildamiseks.

Sisuliselt ei muutunud pärast veemajanduskava kinnitamist peale juriidilise staatuse midagi. Nii Järvamaa kui ka Lääne-Virumaa keskkonnateenistus on veeprogrammi koostamisel arvestanud juba varem

kindlaks määratud veemajanduskava prioriteetidega. Sellealased nimekirjad vaadatakse perioodiliselt läbi ja neid ajakohastatakse. Hetkel on just üks sellistest protsessidest käimas.

Seni on toimunud kaks tööühma koosolekut, kus põhitähelepanu all on olnud veemajanduskava vastavus veepoliitika raamdirektiivi VII lisa nõuetele ning meetmekava kaasajastamine. Veemajanduskava koostamist alustati 2000. aastal, kusjuures osa lähteandmeid põhines veelgi varem tehtud uuringutel, kava valmis sisuliselt 2002. aasta lõpus ning kava kinnitamiseni jõuti alles 2005. aastal. Seetõttu on vahepealsetel aastatel olukord alamvesikonnas oluliselt muutunud. Eelõeldu tekitab meetmekava kiire kaasajastamise vajaduse. Seda alustati möödunud aastal koostöös kohalike omavalitsustega kui oma haldusala kõige pädevamate asutustega. 2006. aastal on plaanis korraldada töökoosolekud omavalitsuste esindajatega, et läbi arutada nende poolt pakutud meetmekava täiendused ja muudatused.

Veemajanduskava koostamise käigus oli väga oluline pidada dialoogi avalikkusega, kaasata kohalike omavalitsuste, ettevõtete, maavalitsuste ja teiste asutuste ning asjast huvitatud organisatsioonide esindajaid. Samamoodi tuleb seda teha ka kava kaasajastamisel. On ju alamvesikonna veemajanduskava eelkõige riigisisene dokument, mis annab võimaluse välja tuua piirkonna eripära ning probleemid.

Sellest, mis minust üle jääb, saavad osa teised

Ülle Michelson, suvilaühistu Tuuline Rand

Minu suhtumist elukeskkonda muutis vägagi palju mu isa surm. Kui me õega isa majapidamist likvideerisime ning sellest läks üks autotäis kraami prügimäele ja teine okupatsioonimuuseumile, siis otsustasimegi, et kõike seda, mis meie elust pärast meid järele jääb, ei peaks olema nii palju ja mõttetult kogutud. Kapid täis kantud ja kandmata riideid, näotud lauanõud, hunnikute viisi vanu kirju, aegunud toiduained ja ravimid, lõputu hulk purke ja pudelid, plastkotte ja vanu saapaid; ja mida teha nende tohutute raamatute, fotode ja ajakirjadega ajast, mida me enam tagasi ei igatse? Kohutav – mis minust maha jääb? Sel suvel elasin kaks kuud Itaalias ja kaasas oli mul vaid seljakotitäis justkui vajalikke asju. Neistki oleks võinud mõne asjad veel maha jätta. Kui vähe me tegelikult vajame! Mälestused sellest

imelisest reisist elavad minuga koos veel palju aastaid ja need ei koorma kedagi, ei nüüd ega ka hiljem. Mägnipuulõhn vanaisa 40 aasta tagusest puulõhkumisest ja kevadlindude saabumise hääled on minu sees mind alati kosutamas.

Kuidas selgitada naabritele?

Täna ma kõnnin siin suvilate vahel roheluses ja mõtlen, kuidas selgitada oma naabritele, et nad veelgi mõistlikumalt oma prügimajandust korraldaksid, näiteks prügi sorteeriks? Kümme aastat tagasi oli kõik aga hoopis hullusti – kes viis oma prügi metsa, kes mattis aia taha maa sisse. Aga siis me juhatusega otsustasime, et nüüd ostame ühistule konteineri, ja kuna ühistegevus on ühine tegevus, siis on see kohustuslik kõigile. Algul mõned protesteerisid, et neil justkui prahti ei olegi või viivad nad selle linna ja et

